

Ályktun 42. þings BSRB um opinbera almannaþjónustu

Almannaþjónusta á samfélagslegum grunni er birtingarmynd lýðræðisins og einn af hornsteinum þess. Ástæða þessa er að hún er öllum opin, óháð efnahag og kostuð af sameiginlegum sjóðum. Hún hefur hagsmuni almennings að leiðarljósi - öfugt við einkarekna þjónustu sem tekur mið af arðsemi.

Kreppan er eins og kunnugt er dýpri hérlendis en í flestum öðrum löndum. Efnahagshrunið má rekja til aukinnar markaðs- og einkavæðingar og minna eftirlits opinberra stofnana með atvinnurekstri, einkum í fjármála- og viðskiptalífinu. Allt eru þetta þættir sem BSRB hefur ítrekað varað við á undangengnum árum. Samhliða þessu voru settar hömlur á hlutverk hins opinbera og dregið úr áhrifum þess í efnahagslífinu. Um leið var gerð atлага að almannaðjónustunni víða um hinn vestræna heim.

BSRB krefst þess að opinber almannaðjónusta gegni lykilhlutverki í uppbyggingu samfélagsins. Reynslan sýnir að manneskjulegt þjóðfélag verður ekki reist nema á gildum samstarfs, samvinnu og jöfnuðar, gildum sem verkalýðshreyfingin hefur haldið á lofti frá öndverðu.

Tvennt er einkum nauðsynlegt til að verja almannaðjónustuna og efla. Í fyrsta lagi verður að verja störfin í þeim niðurskurði sem hafinn er. Þing BSRB mótmælir þeim áformum sem birtast í stöðugleikasáttmálanum þar sem aðaláhersla er á uppbyggingu hefðbundinna karla- starfa á meðan verið er að skera niður á sviði heilbrigðis-, félags- og menntamála þar sem kvennastörf eru í meirihluta. Í öðru lagi þarf að tryggja að lagarammi almannaðjónustunnar sé nægilega traustur til að veita henni vernd gegn markaðsvæðingu. BSRB telur nauðsynlegt að stjórnvöld láti gera heildstæða könnun á því að hvaða marki almannaðjónustan hefur verið markaðsvædd. Er þá átt við aðgerðir svo sem einkavæðingu, úthýsingu og einkaframkvæmdir og hvernig markaðsvæðing af þessu tagi kann að ógna sjálfstæði stjórnvalda til að reka almannaðjónustuna á þann hátt sem þau telja hagkvæmastan. Aðildarviðræður um inngöngu í ESB og hugsanleg innganga Íslands í sambandið ýta undir að framangreind athugun hefjist hið fyrsta.

BSRB leggur til að sett verði rammalöggjöf um opinbera almannaðjónustu. Þing bandalagsins beinir því til forystu BSRB og ríkisstjórnar Íslands að móta sameiginlega drög að lagafrumvarpi sem lagt verði fyrir Alþingi á haustþingi 2009.

BSRB mótmælir kröfu Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (AGS) þess efnis að skilyrði fyrir lánveitingum sjóðsins sé að jafnvægi verði náð í ríkisfjármálum á næstu þremur árum. Telur bandalagið kröfuna aðför að almannaðjónustunni og velferðarþjóðfélaginu. Óbætanlegt tjón mun hljóta af niðurskurði velferðarsamfélagsins. BSRB krefst þess að skilyrðin verði endurskoðuð og ekki gengið svo hart fram að skaði hljóti af.

Opinn og jafn aðgangur allra að heilbrigðiskerfi óháð greiðslugetu er forsenda þess að tryggja megi grundvallarrétt til heilbrigðis. Slíkan aðgang er ekki hægt að tryggja nema að heilbrigðisþjónustan sé í höndum hins opinbera sem skipuleggur, stýrir og fjármagnar hana á grunni jafnréttis og samstöðu. Þjónustuna þarf með öðrum orðum að skipuleggja þannig að þarfir allra landsmanna séu hafðar í huga en ekki miðað við greiðslugetu. BSRB mótmælir því gjaldtöku í tengslum við heilbrigðisþjónustu.

BSRB hvetur stjórnvöld til að gera allt sem í þeirra valdi stendur til að verja heilbrigðiskerfi landsmanna á þeim tímum efnahagslegra þrenginga sem nú blasa við. Leita verður allra leiða til að niðurskurður eða aðrar breytingar á kerfinu valdi ekki óafturkræfu tjóni á hinn opinberu heilbrigðisþjónustu og skipulagningu hennar. Mikilvægt er að fyrir liggi skipulagt áhættumat þar sem fram kemur hver verði langtímaáhrif niðurskurðar og samdráttar af því tagi sem stefnt er að.

Reynslan sýnir að heilbrigðisþjónusta sem rekin er fyrir sameiginlegt fé landsmanna er fjárhagslega hagkvæmasta leiðin og um leið sú sem tryggir öllum aðgang að þjónustunni.

BSRB leggst eindregið gegn hvers kyns hugmyndum um markaðsvæðingu eða einkavæðingu heilbrigðiskerfisins sem byggja á hagnaðarsjónarmiðum. Sá grunnur og þeir efnahagslegu hvatar sem einkarekstur byggja á munu grafa undan sameiginlegu heilbrigðiskerfi landsmanna. BSRB varar við áhrifum þjónustutilskipunar ESB sem nú er verið að innleiða í íslensk lög en henni fylgir aukin hætta á markaðsvæðingu heilbrigðiskerfisins.

BSRB varar ennfremur við áhrifum fyrirliggjandi tilskipunar framkvæmdastjórnar ESB um rétt sjúklunga til að sækja heilbrigðisþjónustu yfir landamæri. Sú tilskipun mun að óbreyttu grafa undan möguleikum heilbrigðisyfirvalda til að skipuleggja íslenska heilbrigðisþjónustu til lengri tíma. Henni fylgir jafnframt innbyggð mismunur milli þegna Evrópuríkja til að nýta sér hugsanleg jákvæð ákvæði tilskipunarinnar, auk annarra ágalla.

BSRB krefst þess að sú mismunur sem viðgengst milli einstaklinga vegna eðlis og uppruna sjúkdóma þeirra, raskana og kvilla verði leiðrétt. Sem dæmi má nefna augn-, heyrn, munnhols- og tannsjúkdóma.

BSRB leggur til að tannheilsa barna og það sem henni fylgir falli undir almenna heilbrigðisþjónustu.